

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

15.02.2012 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

BVT

✓ **Участие на Васил Велев в предаването Сутрин с bbt**

http://www.bbt.tv/video/programme/10#video_11138

Важни обществено-икономически и политически теми

Вестник Класа

✓ **Брюксел ни гледа под лупа заради икономически дисбаланси**

http://www.klassa.bg/news/Read/article/195502_%D0%91%D1%80%D1%8E%D0%BA%D1%81%D0%B5%D0%BB+%D0%BD%D0%B8+%D0%B3%D0%BB%D0%B5%D0%B4%D0%B0+%D0%BF%D0%BE%D0%B4+%D0%BB%D1%83%D0%BF%D0%B0+%D0%B7%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B8+%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8+%D0%B4%D0%B8%D1%81%D0%B1%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8

България се оказва в групата на 12 държави в ЕС с макроикономически дисбаланси, които трябва да бъдат анализирани по-задълбочено. Това показва доклад за ранно предупреждение на Европейската комисия, представен вчера. Оценката се прави на база десет ключови показателя, като за всеки е изчислен праг, над чието равнище се обръща внимание. Страната ни прекрива прагове на три показателя за външни и един за вътрешни дисбаланси - баланс по текуща сметка, нетна международна инвестиционна позиция като процент от БВП, номинален разход за единица труд, дълг на частния сектор. Според Министерството на финансите индикаторите са построени на базата на осреднени стойности за 3- или 5-годишен период, така че те не отразяват текущо състояние, а отчитат развитие.

По баланс по текущата сметка например през 2010 г. България не покрива прага от дефицит под -4% от БВП, като се посочва, че през 2008 и 2009 г. той е бил -23,1 и -8,9%. От МФ обаче обясняват, че високите дефицити са се дължали на големите чуждестранни финансови потоци преди започването на кризата и в средносрочен период се очаква да влезем в изискванията.

Отрицателната стойност на нетната международна инвестиционна позиция за 2010 г. над заложените -35% от БВП се дължи на значителния поток на капитал под формата на чужди инвестиции на местната банкова система от банки майки през годините преди кризата, както и на относително ниското равнище на БВП спрямо постъпилите капитали. Според МФ до 2013 г. дефицитът ще се свие с 26 пр. пункта. Индикаторът за задлъжнялост на частния сектор включва в себе си всички видове задължения на фирмите и домакинствата както към финансови институции и помежду си, така и към компании майки и собственици на предприятия. Отношението на общите задължения на частния сектор към БВП в края на 2010 г. е 169% при 160% максимално заложена граница. След присъединяването ни към ЕС високите предкризисни ръстове на банковите кредити доведоха до нарастване на цялостната задлъжнялост, посочват още от МФ и допълват, че през 2011 г. се наблюдава тенденция на изплащане на задължения към банки майки и на дъщерни фирми към собственици в чужбина, както и на междуфирмени задължения. Към края на 2010 г. нивото на вземанията само на банковата система от неправителствения сектор е 74,2%, а в края на септември 2011 г. то спада до 70,5%. Динамиката за разходите за труд на единица продукция през 2010 г. надхвърля индикативния праг от 12% заради високите стойности през 2007-2009 г. Според експертите на Дянков в средносрочен план ще влезем в рамките на ЕК.

Извън доклада на ЕК са Гърция, Ирландия, Португалия и Румъния, които вече са обект на засилено наблюдение по програми за финансово подпомагане. Сред сложените под наблюдение са още Белгия, Италия, Испания, Кипър, Великобритания, Дания, Финландия, Франция, Унгария, Словения, Швеция. Според еврокомисаря по валутните въпроси Оли Рен в случая на България по-сериозният анализ се налага, за да се оценят по-добре външната среда и динамиката на разходите и производителността на труда.

✓ **Добиването на шистов газ не е за България**

http://www.klassa.bg/news/Read/article/195441_%D0%94%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D1%82%D0%BE+%D0%BD%D0%B0+%D1%88%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%B2+%D0%B3%D0%B0%D0%B7+%D0%BD%D0%B5+%D0%B5+%D0%B7%D0%B0+%D0%91%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D0%B8%D1%8F

Не може да се отрече фактът, че посланикът на САЩ в България Джеймс Уорлик е деен и невероятно упорит в защитата на интересите на американските компании и в частност тези на Chevron в стремежа ѝ да разработва находища на шистов газ у нас по метода на хидравличното разбиване. И така трябва, защото именно такава е ролята на съвременния дипломат! Надяваме се, че новите посланици на външно ще се поучат от неговата активност.

На 18 януари по Нова телевизия посланикът се опита да лобира за последно: „По-добрият вариант за България е да се въведат строги регулации при проучванията.“ Посланикът вероятно неслучайно подхвърли темата за регулацията, тъй като много добре знае, че регулаторните органи или ги няма, или имат пропуски в работата си (“Каолин”, „Дънди“). А освен това той не отговори на въпрос на водещия защо да вярваме на Chevron, която е платила милиарди долари глоба

на Еквадор и е нанесла щети за десетилетия напред. „Сблъскват се и с проблеми, но имат и успешно разработване“, каза посланикът, като остави избора на българските власти.

Хубавото в случая е, че премиерът Бойко Борисов зае твърда позиция срещу метода на хидравличното разбиване при добива на шистов газ. Позиция, която е защитил и при визитата на държавния секретар на САЩ Хилари Клинтън на 5 февруари. Но именно тогава бе съобщено, че съвсем скоро Вашингтон изпраща у нас водещия си специалист по шистов газ Ричард Морнингстар. Недоумяваме само защо той досега не е посетил канадската провинция Квебек, където също действа мораториум, и да ги убеди в ползата и пълната безвредност на фракинга?

Адвокатите на хидравличното разбиване

Защитата на американските интереси и в частност тези на Chevron от посланик Джеймс Уорлик е логична, както казахме, защото това е и основната цел на всяка чуждестранна мисия. По-малко известен обаче е фактът, че пътищата на компанията и на Джеймс Уорлик се доближават още в периода, преди той да започне работа в Държавния департамент. Уорлик е бил заместник-представител на американската Фондация за Азия във Филипините например. А сред спонсорите на фондацията наред с други мегакорпорации фигурира и Chevron, която е подпомогнала 10 нейни проекта, включително във Филипините и Бангладеш. Впрочем Уорлик е бил в Манила не само като служител на фондацията – две от ранните му дипломатически назначения са именно във Филипините и в Бангладеш, както е записано в официалната му биография.

Сред българските адвокати на хидравличното разбиване нашумя името на проф. Кристалина Стойкова, научен секретар на Геологическия институт към БАН, която надълго и нашироко неотдавна обясни „вредата“ от наложения мораториум и ползата от фракинга в интервю за в. „Капитал“. Между 1993 и 1996 г. тя е била консултант по микропалеонтология на Техасо и British gas при сондажите им в Черно море. Както е известно, по-късно Техасо бе придобита от Chevron и вече е част от нея. Стойкова впрочем отбелязва в интервюто, че не била платен агент на Chevron, както твърдят еколозите, защото парите за консултантската ѝ дейност са били платени на БАН...

Какво говорят фактите?

Защитниците на определено спорната технология стигат дотам да твърдят, че техните противници са яростни врагове на Америка. Тази смешна идеологизация би трябвало да вкара във въпросната категория българското правителство и Народното събрание например, защото са наложили мораториума.

Но как би трябвало да се тълкува изявлението на Паал Кибсгаард, главен оперативен директор на американската корпорация Schlumberger Ltd., от края на февруари миналата година, малко преди да стане главен изпълнителен директор на тази най-голяма компания в света за сондажи и втората по големина в производството на машини за хидравличното разбиване при търсенето на шистов газ? „Убедени сме, че установеният в Северна Америка подход на бруталната сила няма да бъде практичен в други страни, независимо дали става дума за финансови или оперативни критерии“, заявява той. Според „Дау Джоунс“, която цитира думите му пред аналитици на Schlumberger в Кеймбридж, щата Масачузетс, Кибсгаард е заявил, че са необходими технологични подобрения във фракинга, преди да се извършва експлоатация в Европа и по принцип извън Северна Америка.

По-категорично не може и да се каже. Впрочем тези негови думи предизвикаха негативна реакция в САЩ, защото излиза, че страната е опитно зайче за технолозите на компанията.

Кои страни са против?

Всъщност дори в САЩ технологията не навсякъде е разрешена поради универсалните съображения за околната среда, сред които е отравянето на подпочвената вода с химикали, използвани при фракинга. А САЩ са с втори по големина залежи на шистов газ в света след Китай. Регулацията е на щатско ниво и в няколко щата действия забрана за фракинг, макар и временна. Последният от тях е Ню Джърси с 1-годишна забрана. През 2010 г. мораториум беше наложен и в Ню Йорк, но по-късно той бе отменен от губернатора Андрю Куомо. В момента се изчаква всеобхватен анализ на американската Агенция за защита на околната среда (ЕПА) за вредите и ползите от фракинга, който трябва да е готов до края на годината.

В съседна Канада провинциите също са автономни във вземането на решение по този въпрос. Засега забрана има само в Квебек, но според най-нови проучвания на общественото мнение 62% от населението на Канада искат мораториум върху технологията.

В Австралия подобна забрана действа в щата Нов Южен Уелс.

Франция първа в Европа наложи миналата пролет мораториум върху фракинга, въпреки че има голям потенциал в добива на нефт и газ от шисти. Пресслужбата на министър Ерик Бесон, отговарящ за индустрията и енергетиката, съобщи следното в отговор на запитване от в. „Класа“ за мотивите за мораториума: „Отнехме 3 от общо дадени 64 разрешителни, защото те се основаваха на технологията за хидравлично разбиване, която е потенциално опасна за околната среда. Индустриите трябва днес да използват алтернативни технологии, изцяло опазващи околната среда. Сега работим и върху реформа на закона за миннодобива. Целта е собствениците на терени и местните общности да получават значително по-голямо възнаграждение от експлоатацията на техните терени на дълбочина.“

- Парламентът на Северна Ирландия, която е част от Обединеното кралство, гласува на 7 декември 2011 г. мораториум върху фракинга, докато не бъде направено проучване за въздействието върху околната среда.

Великобритания замрази проучванията

Миналата година британското правителство замрази проучванията на мултинационалната компания Quadrilla, след като бе открита връзка между нейните сондажи и серия от 50 сравнително слаби земетресения край Блекпул. В момента еколози, специалисти и политици водят разгорещен дебат дали е необходим мораториум върху фракинга, какъвто бе наложен във Франция и България, също давана за пример. Опозицията е възмутена, че консервативното правителство на Дейвид Камерън и Ник Клег дори не се е обърнало към Агенцията по екология за мнение във връзка със земетресенията и замърсяването на подпочвените води с химикали.

В кратко интервю за в. „Класа“ лейбъристият депутат в Камарата на общините и енергиен министър в сянка Том Грейтрекс коментира ситуацията.

Том Грейтрекс, енергиен министър в сянка от Лейбъристката партия: Искане кабинетът да започне цялостно проучване

- Кои са защитниците и критиците на фракинга във Великобритания? Може ли да се каже, че разделението е между Консервативната и Лейбъристката партия?

- Във Великобритания няма консенсус за фракинга на шистовия газ и сегашният дебат по въпроса е доста поляризиран. Някои твърдят, че продукцията на шистов газ ще революционизира методите, по които страната задоволява енергийните си нужди. Много екологични организации обаче тотално се противопоставят на фракинга, разглеждайки го като вредна дейност за околната среда и отклонение от преследването на целта за нисковъглеродно енергийно производство. Ясно е, че потенциалните ползи и вреди от фракинга изискват цялостно проучване. Лейбъристката партия в момента оказва натиск върху правителството да се откаже от самодоволния си подход и да започне такова проучване.

- Серията слаби земетресения край Блекпул миналата година бяха свързани с фракинга. Взет ли бе сериозно под внимание от кабинета този извод?

- Миналогодишните трусове там са очевидно доказателство, че освен цялостно проучване за потенциала на шистовия газ и ползите от сондажите е необходимо и пълно проучване за потенциалната вреда от фракинга. За съжаление правителството възприе небрежен подход по въпроса за нови разследвания на фракинга. Крайно необходимо е енергийните министри да се заемат напълно сериозно с въпроса.

- Очаква ли Лейбъристката партия мораториумът върху проучванията за шистов газ да бъде в крайна сметка наложен?

- Оценка за залежите на шистов газ в Обединеното кралство се различават, но показват значителен потенциал, достоен за обсъждане. По-нататъшните дейности, свързани с фракинга, могат да продължат само след крайно наложителното проучване от правителството и регулаторните агенции на ползите и рисковете. В Република Ирландия, подобно на Великобритания, в момента се води активна кампания срещу фракинга. В отделни германски провинции, например в Северен Рейн-Вестфалия, хидравличното разбиване при търсенето на шистов газ също е забранено. Подобно законодателство бе въведено и в швейцарски кантони като Фрибург през април миналата година.

- Какво е положението в Полша, най-ревностния европейски защитник на фракинга?

- Страната, която бе заобиколена от руско-германския „Северен поток“, разчита на оценките за залежи от 187 трилиона кубически метра шистов газ. Раздадени бяха над 100 разрешителни за сондажи и хидравличното сондиране започна. На 31 януари тази година обаче Exxon Mobil, най-голямата енергийна компания в света по пазарна капитализация, призна, че първите й два шистови кладенеца в Полша са дали, противно на очакванията, недостатъчни количества газ, за да оправдаят търговската експлоатация.

Нищо, разбиването ще продължи до пълен успех. И територията й ще се покрие с нови къртичини.

[Вестник Труд](#)

✓ Българската икономика - в рисков списък на ЕС

<http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=1231410>

Европейската комисия поля днес със студена вода гордостта на правителството, че България е икономически стабилна. Страната ни се оказа сред 12 (от общо 27) членки на съюза с рискови дисбаланси в икономиката, срещу които трябва да вземат мерки, преди комисията да им е дала задължителни указания за това през май.

Брюксел е загрижен от ниската производителност на труда у нас отнесена към заплатите, високата задължнялост на частния сектор и тенденцията за високи дефицити по текущата сметка през изтеклите години, макар те да се свиха в последните години на кризата.

Доскоро комисията не наблюдаваше тези макроикономически показатели, ограничавайки се до предвидените от Маастрихтския договор нива на публичния дефицит и дълг.

Според новото европейско законодателство за управление на икономиката обаче обект на наблюдение и корекция са и показатели, свързани с конкурентоспособността на икономиката. ЕС признава, че разликите в нея между страните-членки са коренът на кризата в еврозоната.

Какви са данните за България?

За 2008, 2009 и 2010 година страната ни е имала дефицит по текущата сметка (разлика между всички пари които влизат и излизат от страната) от средно 11,1 на сто от брутния вътрешен продукт (БВП) при долен праг от минус 4 на сто.

Комисията отбелязва, че "кризата доведе до рязка корекция на дефицита по текущата сметка, който сега се очаква да се превърне в малък излишък през 2011 и следващите години". Отчита се, че това се дължи на намаляването на вноса и увеличаването на износа.

По друг показател - "нетна международна инвестиционна позиция" (НМИП) - България отчита минус 97,7 на сто от БВП при праг минус 35 на сто. НМИП се равнява на разликата между задълженията и активите на страната в обмена с външния свят. Тя включва, акции, преки и портфейлни инвестиции, финансови деривативи и други инвестиционни и резервни активи.

От всички страни в ЕС България е с най-голямо повишение на разходите за единица труд за отчетените три години - 27,8 на сто при допустими 12 на сто. Дългът на частния сектор се равнява на 169 на сто БВП при допустими 160 на сто.

✓ **Слагат юзди на банковите лихви**

<http://paper.standartnews.com/bg/article.php?d=2012-02-15&article=399654>

Банките и другите кредитни институции няма да могат да вдигат лихвите по заемите, когато си поискат. Това стана ясно от думите на министъра на икономиката Трайчо Трайков. Ръководеното от него ведомство подготвя промени в Закона за потребителските кредити, които ще дадат нова дефиниция за референтен лихвен процент. При отпускането на кредити банките и сега са длъжни да обявяват референтен лихвен процент (РЛП), на базата на който определят лихвите за клиентите. Идеята е с промените РЛП да не се променя от банките по начин и когато те сами си изберат.

Трайков подчерта, че новата нормативна уредба няма да бъде регулативна и няма да изравни лихвите на различните кредитни институции. По-късно пред "Стандарт" експерти на министерството поясниха, че новият закон ще задължи банките промяната на РЛП да се базира на индикатори, които са прозрачни за всички и не се влияят от съответната банка. Така банките няма да могат едностранно да променят общите разходи по кредита. Те ще могат да променят лихвите или таксите, но само при едновременно настъпване на следните условия - в договора за заема още при подписването му да е предвидена възможност за увеличаване и за намаляване на лихвата, обстоятелствата, които могат да доведат до промяна, да бъдат описани по начин, който може да се предвиди отрано, както и обстоятелствата да бъдат фактически обосновани и да не зависят от волята на кредитора. Така в потребителското кредитиране ще се постигне по-голяма прозрачност и предвидимост на лихвите.

[Вестник 24 часа](#)

✓ **Кризата свърши, но никой не вярва**

<http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=1231653>

От средата на 2010 г. българската икономика бележи постоянен ръст и в момента е само 4% под максималните си нива отпреди кризата, обяви вчера председателят на Центъра за икономическо развитие Георги Прохаски. Според него до края на 2012 г. ръстът ще догони този от 2008 г. Дори производителността на труда в момента е по-висока, отколкото преди кризата. Единствено потреблението засега остава на ниски нива.

"Ако погледнем числата, кризата е свършила. Личното усещане на хората обаче е, че криза има", заяви Прохаски. Според него това усещане ще се преодолее в началото на 2013 г. Тогава бизнесът и държавата ще започнат да увеличават заплатите. Така ще се преодолее чувството на обедняване, причинено от замразените заплати и инфлацията.

Заплати ще растат от 2013 г.

От началото на 2013 г. заплатите в България ще започнат да растат както в частния, така и в държавния сектор.

Тази прогноза направи председателят на Центъра за икономическо развитие Георги Прохаски.

"До началото на следващата година трябва да е приключило напълно следкризисното реструктуриране на фирмите и те да започнат да увеличават заплатите вече в условията на нормален растеж", заяви той, докато представяше свой анализ за това дали има икономическа криза в България. (Виж графиките - бел. ред.)

Лек задържащ ефект върху ръста на доходите през 2013 г. можел да окаже единствено стремежът на бизнеса да насочи част от приходите си към инвестиции, обясни икономистът.

С увеличението на доходите от 2013 г. ще се преодолее и възприятието на българите, че страната все още е в криза, твърди Прохаски.

"Ако погледнем сухите цифри както за нашата икономика, така и за развитието на основните ни партньори, ще видим, че отдавна сме излезли от кризата", обясни шефът на Центъра за икономическо развитие. "От средата на 2010 г.

българската икономика постоянно расте и сме изпълнили дори техническите изисквания страната да не е в криза.

Има обаче усещане за криза, защото заетостта продължава да се свива, заплатите са замразени, а инфлацията, макар и ниска, допълнително изяжда доходите на хората", обясни Прохаски.

Според прогнозите на Центъра за икономическо развитие (ЦИР) българската икономика дори вече е изключително близо до максималните си предкризисни нива от 2008 г.

"В момента брутният вътрешен продукт на България е само с 4% по-нисък, отколкото е бил при най-високото си ниво преди настъпването на кризата и това ще бъде наваксано до края на 2012 - началото на 2013 г.", обяви Прохаски.

"Показателно е, че дори и погледнато през отношенията ни с Гърция, която в последните 4 години е едновременно в циклична и финансова криза, износет на български стоки и услуги се движи в рамките на 2,1-2,6 млрд. лв. на година", даде пример Прохаски.

Селското стопанство и строителството са единствените отрасли, които засега изостават от предкризисните си нива, като забавянето е съответно 11,5 и 34 на сто. Тези анализи са правени на базата на данните на НСИ.

При строителството обаче има структурен спад и предкризисните нива повече няма да бъдат достигнати, обясни Прохаски.

Изоставане със 7,5% има все още и при потреблението, отчитат анализите на ЦИР.

"За разлика от премиера Бойко Борисов обаче аз смятам, че в момента е по-добре хората да спестяват, отколкото да потребяват.

Тези депозити влизат във финансовия сектор и през него се насочват потенциално към инвестиции", обясни тезата си Прохаски.

Произвеждаме все повече от 2009 г.

Производителността на труда на българите постоянно нараства от началото на 2009 г., показват пък данните на Центъра за икономическо развитие. В момента един работник дори произвежда повече БВП спрямо предкризисните години. Ръстът по отделните тримесечия на последните три години е между 5 и 8%.

България има нужда от нова стратегия за иновации и инвестиции в наука, коментира пък вчера шефът на IFC за България Владимир Михайловски. Фондът, който той представлява, е част от групата на Световната банка.

Българските конкурентни предимства - ниски цени на работната ръка и на енергията, рано или късно ще изчезнат, защото поскъпват, на икономиката ни е нужна конкурентоспособност на база иновации и представяне на уникални продукти с висока добавена стойност, обясни Михайловски. "Почти всяка фирма в България вече обнови технологичната си база, но едва 28% са направили собствена разработка", даде пример експертът.

"България трябва да положи усилия да намери българите, които работят за световни технологични гиганти като Apple или Intel. Със сигурност повечето от тях няма да се върнат веднага да работят тук, но могат да са полезни с идеи и експертиза", обясни Михайловски.

Нивото на иновациите и на работата на институциите са двата най-ниско оценени компонента в докладите за конкурентоспособността на Световната банка, каза Михайловски. Реално ниската оценка за тях не се променя в периода 2007-2011 г.(24 часа)

Бизнес климатът ни най-добър в Европа

България заема първо място в Европа по състояние на бизнес климата за 2012 г. според изследване на Eurochambers - европейската асоциация на търговско-промишлените палати.

Изследването се базира на анкети сред членовете на асоциацията, които споделят очакванията си за развитието на своя бизнес. Резултатите бяха огласени вчера от българското икономическо министерство.

На първо място по бизнес климат е България, следвана от Швеция, Турция, Румъния, Белгия, Малта и Великобритания. Държавите с най-лош бизнес климат според изследването са Гърция, Дания, Австрия, Испания и Португалия.

Позитивните очаквания за развитие на бизнеса в България през 2012 г. са 48,2 процентни пункта за индустриалния сектор и 46,9 процентни пункта за сектора на услугите.

По показателя очаквания за общия оборот страната ни заема трето място след Полша и Турция. По-надолу в класацията са Белгия, Естония и Швеция. Най-слабите страни по показателя са Гърция, Унгария, Кипър, Испания и Чехия. По показателя очаквания за вътрешни продажби България отново е трета след Турция и Полша. След нас са Белгия, Румъния и Швеция. Най-слабо представящите се страни по този показател са Гърция, Португалия, Испания, Чехия и Великобритания.

По показателя очаквания за експорт страната ни се нарежда на второ място след Португалия. След България остават Турция, Гърция, Естония, Полша и Дания. В дъното на тази класация са Унгария, Чехия, Великобритания, Кипър и Хърватска.

По показателя за очаквания за състоянието на заетостта България заема четвърто място след Турция, Белгия и Естония, а по очаквания за инвестиции сме трети, отново след Турция и Полша.(24 часа)

В списък с държави за наблюдение сме

България попада в групата на уязвими страни-членки на ЕС, с икономически дисбаланси, които са застрашени от социални сътресения, съобщи в "Уолстрийт джърнъл". Разделението се съдържа в доклад на Европейската комисия, който комисарят по икономическите и финансовите въпроси Оли Рен трябваше да внесе за обсъждане в Европарламента в Страсбург снощи.

В първата група освен България попадат още Белгия, Кипър, Дания, Финландия, Франция, Унгария, Италия, Словения, Испания, Швеция и Великобритания. Тези страни трябва да бъдат подложени на сериозен анализ и щателно наблюдение, за да се избегне превръщането им в нова Гърция, Португалия, Ирландия или Румъния - 4-те страни, които вече са в режим на изпълнение на спасителни програми и са извън двете основни категории.

Според вестника в доклада на комисията се посочва за какви дисбаланси става дума във всяка отделна страна - упорит дефицит на текущия платежен баланс, високо ниво на частен или публичен дълг, срив на имотния пазар, загуба на ценова конкурентоспособност и др. Всички тези показатели трябвало внимателно да се следят във всеки отделен случай, защото те били сред основните причини за сегашната икономическа криза.

При Великобритания например става дума за високо ниво на частен дълг, спад на цените на жилищата и загуба на пазарен дял въпреки значителното обезценяване на британската лира. При Франция има рязка загуба на пазарен дял от световния експорт, растящи дългове в частния сектор и спад на конкурентоспособността. "Уолстрийт джърнъл" не съобщава за какви проблеми е критикувана България.

В документа на Оли Рен се посочвало, че в резултат на мониторинга над проблемните страни може да се стигне до искания за промяна в икономическата им политика и дори до санкции от ЕС.

Според ИТАР-ТАСС в първоначален вариант на доклада страните от тази категория били разделени на сив и черен списък. В черния били отделени 4-те най-уязвими страни - Италия, Унгария, Кипър и Испания. Под натиск от Рим обаче било решено те да не се нарочват.

Страните, в които Еврокомисията не вижда макроикономически неравновесия, а оттам и рискове, са Германия, Люксембург, Холандия, Малта, Естония, Литва, Латвия, Полша, Чехия, Австрия и Словакия. Те не подлежат на допълнителен анализ и наблюдение. (24 часа)

✓ **Дянков - добри намерения, спорен ефект**
<http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=1232093>

Искането на финансовия министър *Симеон Дянков за включване на малките заеми в обхвата на регулацията на потребителските кредити* ще ги оскъпи допълнително. Обвързването няма да доведе до понижаване на лихвите, а е опит да се сложат ред изисквания, които струват пари. Така че за малки заеми може дори да има увеличение на лихвените нива и в крайна сметка да се увреди чисто финансово интересът на клиента.

Идеята е да се обвържат лихвите с пазарен индекс. Смисълът на такова обвързване в дадена страна е хипотезата, че съответната банка или институция може да ползва ресурсите при тази цена.

Ще дам пример с цените на захарта или петрола. Ако се даде дългосрочна цена, базирана на петрола тип рент или на цена на захарта на борсата в Ротердам, всеки български вносител може да отиде и да си купи съответната стока. И след преработката тук, търговската надценка и транспортните разходи да я предложи на вътрешния пазар. Проблемът с обвързването на крайните лихви на кредитите с такъв индекс е, че българските банки нямат достъп до европейския финансов пазар. Тоест българска банка не може да отиде при този нисък EURIBOR и да каже: искам да взема на тази цена евро. И след това да го дам като кредит.

Няма пряка логика от това обвързване. Обвързват се неща, когато едното следва другото - ако можеш да се финансираш при тази цена и си слагаш цена за твоите вътрешни административни разходи. Или за управление на риска. Българските банки нямат такъв достъп и това ще е така, докато не станем членове на еврозоната.

Българските банки се кредитират с двустранни кредитни линии било от компанията майка, било с договорени кредити или с емисия облигации, която, ако се продава директно на краен клиент, лихвите са според конюнктурата. Те не са фиксирани към някакъв европейски индекс.

Така че желанието на Дянков в някакъв смисъл е похвално, но просто не е ефективно. Това е все едно да накараме "Булгаргаз" да обвърже цената на дребно, на която продава в България природния газ, с борсовата цена на природния газ в САЩ. Няма никаква връзка, защото "Булгаргаз" купува от "Газпром". Това, че цените в Америка или във Венецуела падат или се вдигат няма нищо общо с цената на "Булгаргаз". По същия начин, независимо какво се случва на Лондонския или на Франкфуртския пазар на депозити и на финансов ресурс, нашите банки нямат пряк достъп до него. Третата идея на министър Дянков за подялбата на таксите е горе-долу като спора дали ДДС се плаща от бизнеса, или от потребителя. В крайна сметка тази такса трябва да бъде събрана отнякъде. Тя ще бъде по някакъв начин акумулирана в цената. Такива са условията.

Разбира се, конкуренцията и стремежът на банките да дават кредити, постепенно ще сваля цените на тези такси. Но дали ще ги разделим със закон или не, това няма да промени таксата. Тя може формално да падне, но банката ще я включи под друга форма - в по-висока надбавка например. Това са несистемни решения, а всичко е въпрос на развитие на пазара.

Може да имаме пазар с по-ниска лихва и фиксирани такси, може да имаме пазар без никакви такси, но всичко е включено в цената.

Оня ден премиерът Борисов се обърна към банкерите за помощ при увеличение на потреблението. По принцип има инструменти за въздействие върху търговските банки. В периода на кредитната експанзия преди няколко години БНБ и правителството се опитваха да я възпират, защото това води до свръхпотребление и твърде големи харчове.

Икономиката прегрява от рязкото изсипване на много пари на пазара.

По обратен начин също може да се влияе до някаква степен, но все пак това е ограничено. Както тогава БНБ с всичките рестрикции не успя да блокира кредитната експанзия, може би само я е ограничила до някаква степен, но не я спря, така ще е и сега. Дори да има облекчаващи мерки, които да подпомагат банките по-лесно или по-евтино да дават кредити, това не означава че бизнесът ще ги вземе и ще ги похарчи. Или пък домакинствата ще ги изтеглят и ще ги профукат.

И в момента домакинствата с добър доход могат да вземат кредити с по-ниски лихви, отколкото примерно бяха през 2008 г. Но това не води автоматично до същото равнище на харчене и на потребление, каквото иммахме тогава.

Тези неща зависят и от търсенето на домакинствата, които вероятно не искат да харчат така щедро, дори да имат тази възможност.

Трябва да отчитаме, че голяма част от този проблем е изкуствено повдиган. Частното потребление на домакинствата през почти целия период от началото на кризата всъщност е стабилно или дори леко нараства.

Големият шок за българската икономика идва от спада на инвестиционното потребление, тоест на инвестициите и на търсенето на стоки и свързаните с тях доставки, услуги и т.н. Спадът не е толкова търсенето на хляб, сирене и салам, дори на мобилни телефони и на мебели. Големият спад идва от бизнес спектъра, от това, че вече не се строят жилищни комплекси, хотели, които да потребяват плочки, дограма, бетон, строителни машини, транспортни услуги и т.н.

[Вестник Сера](#)

✓ **ЕК смърти България за бързо растящите заплати**

Правителството обещава, че ще забави ръста на доходите, като "оптимизира разходите за труд"

<http://www.segabg.com/article.php?id=589135>

Европейската комисия (ЕК) отправи вчера "ранно предупреждение" към България, че през 2008-2010 г. заплатите ѝ са нараснали твърде много, и я постави под засилено наблюдение по още три показателя - за баланса по текущата сметка, за прекомерни чуждестранни инвестиции и за фирмената задлъжнялост. Брюксел представи първия си доклад по новата процедура за наблюдение и корекция на макроикономическите дисбаланси в страните от ЕС.

Ако се вярва на доклада, България е шампион в ЕС по нарастване на заплатите, защото са скочили с 27,8% за въпросните три години. Базата за сравнение обаче са заплатите през периода 1995-2007 г., когато държавата премина през икономическа катастрофа, хиперинфлация и свеждане на заплатите и пенсиите до символични суми в долари. Тъй като за всички страни в ЕС се използва една и съща база, България се откроява като първенец по растеж на доходите дори в сравнение с най-богатите държави, които до 2008 г. бяха в постоянен възход. На второ място след нея е Румъния с 22,1% нарастване, която иначе се смята за втора по бедност в ЕС след България. В сравнителния анализ няма показатели за инфлацията и промяната на цените (с изключение на жилищата), които в България са наполовина от средното равнище в ЕС, докато заплатите са средно 10 пъти по-ниски. За страните от еврозоната е позволено нарастване на заплатите най-много с 9% за три години, а за другите - с 12%.

Базовите прагове са договорени на заседанието на Съвета на ЕС по финансовите въпроси (ЕКОФИН) на 8 ноември 2011 г., което бе пропуснато от финансовия министър Симеон Дянков, заместен от посланика ни в ЕС Бойко Коцев. Ведомството на Дянков вчера направи официално съобщение за доклада на ЕК, в което за растежа на заплатите даде следното обяснение: "В предкризисния период българската икономика се характеризираше с ускорен растеж на производителността на труда и доходите от труд спрямо средните за ЕС нива, повлияни от процеса на конвергенция и високото търсене. В допълнение редица други фактори повлияха върху високия растеж на доходите от труд - например ежегодното повишаване на минималните осигурителни прагове, което имаше за цел изсветляване на недеklarирани доходи. Тенденцията на оптимизиране на разходите за труд се очаква да продължи и в средносрочен план, което ще позволи динамиката на показателя да покрие критерия от 12%."

Освен заплатите ЕК следи още 9 макроикономически показателя за всички държави в ЕС. За всеки от тях е изчислен допустим праг. Посочени са 12 държави, които ще бъдат анализирани по-задълбочено. България прекрива прагове на три показателя за външни и един за вътрешни дисбаланси - баланс по текуща сметка като процент от brutния вътрешен продукт (БВП), нетна международна инвестиционна позиция като процент от БВП, номинален разход за единица труд, както и дълг на частния сектор като процент от БВП.

Балансът по текущата сметка не бива да спада под 4% дефицит, а за България са отчетени 11%. Дянков обяснява, че до 2008 г. дефицитът е бил висок, но през 2010 г. е сведен до 1.3%, а за миналата година текущата сметка ще излезе на излишък от 1.8%. Причината е била "големите чуждестранни финансови потоци, които постъпиха в българската икономика преди започването на световната финансова и икономическа криза". Министерството добавя, че "по отношение на преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) България беше на първо място в сравнение с новите държави от ЕС".

Нетната международна инвестиционна позиция за 2010 г. над заложения праг от 35% от БВП пак се дължи на значителния чуждестранен поток на капитал, съобщава министерството, като добавя също финансирането на местната банкова система от чужди банки майки през годините преди кризата и относително ниското равнище на БВП спрямо постъпилите капитали. "По прогнозни оценки до 2013 г. дефицитът по този индикатор ще се свие с 26 процентни пункта", обещава ведомството.

Задлъжнялостта на частния сектор в края на 2010 г. е 169% спрямо БВП и е малко по-висока от прага от 160%. Обяснението на министерството е, че "след присъединяването на България към ЕС възходящите тенденции в икономическото развитие доведоха до значителни обеми чуждестранни инвестиции, които са необходими за малка отворена икономика като българската, но от друга страна, представляват задължения на частния сектор. Заедно с високите предкризисни ръстове на банковите кредити това доведе до нарастване на цялостната задлъжнялост на този сектор".

Дори България да не се поправи, тя може да получи само морални санкции от Брюксел - предупреждение. Страните в еврозоната могат обаче да бъдат санкционирани финансово.

✓ Вече следим осигуровката и трудовия договор онлайн

<http://www.segabg.com/article.php?id=589111>

От вчера гражданите могат да правят справки за осигуровките и трудовите си договори онлайн. Новите електронни услуги са достъпни на сайта на Националната агенция за приходите. Те ще позволяват на хората, които имат персонален идентификационен код, да следят верността на подадената в приходната агенция информация от техните работодатели. Онлайн ще може да се провери видът на трудовия договор - например дали е за пълен работен ден или за 4-часов, както и размерът на осигурителния доход, включително внесените към частните пенсионни фондове вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване.

Изцяло нова услуга е електронното подаване на искането за издаване на данъчен документ. По данни на НАП средно годишно се издават близо 1 млн. удостоверения за платени данъци, като в значителна част от случаите се изискват 2 лични посещения - за подаване на искането и за получаване - първата лична визита, ще отпадне. По изчисления на агенцията услугата ще спести на клиентите близо 4 млн. лв. административни разходи годишно.

✓ Трябва ли пенсионните резерви да се инвестират в нов държавен дълг

<http://www.segabg.com/article.php?id=589079>

Може ли и трябва ли да се вадят пари от Сребърния фонд, за да се справи България с погасяването на 1.6 млрд. лева външен дълг през януари 2013 г.? Напрежението по темата расте всеки ден, след като вицепремиерът Симеон Дянков събщи, че смята да промени закона за резервния пенсионен фонд, така че до 60% от натрупаните в него средства - т.е. около 1 млрд. лева, да бъдат инвестирани в ценни книжа на българската държава, емитирани на вътрешния и на външния пазар. В отговор КТ "Подкрепа" поиска спешно свикване на управителния съвет на Сребърния фонд, за да получи информация. Управата не е заседавала от юли 2011 г., твърди лидерът на синдиката Константин Тренчев.

Заместничката на Дянков Боряна Пенчева, която е член на управата на фонда, обясни, че е крайно наложително раздвижването на средствата, защото 1.776 млрд. лева (това е сумата към 1 януари) спят по краткосрочни депозити в БНБ при символична доходност. Така инфлацията непрекъснато обезценява спестяванията, които се трупат, за да подкрепят изплащането на пенсии през следващото десетилетие. "През 2008 г. сме изгубили 56.6 млн. лева, през 2009 г. - над 17 милиона, за 2010 - 68 млн. лева, за 2011 г. - над 25.5 млн.", твърди Пенчева пред "168 часа". Това означава, че за 4 години фондът е олекнал с над 167 млн. лева заради инфлацията.

За да бъдат защитени от обезценяване и за да се умножават,

парите трябва да се инвестират. Точно това е залегнало и в закона за Държавния фонд за гарантиране на устойчивост на държавната пенсионна система, както е истинското име на Сребърния фонд. Досега обаче фондът не е инвестирал нито лев, защото, откакто в него се събират приходи (от приватизация, концесии и бюджетен излишък, когато го има), растат споровете как да се управляват парите, така че хем да не се подлагат на риск, хем да се множат по-чувствително. Точно по тази причина резервните пенсионни пари още стоят по сметки в БНБ - безопасни, но и с клонящи към нулата лихви. Идеята на министър Дянков е част от Сребърния фонд да се впрегне в обслужването на външния дълг. През януари 2013 г. предстои падеж на 10-годишни облигации на стойност 836 млн. евро, което означава, че България трябва да плати накуп 1.6 млрд. лева. За целта страната ни ще прибегне до рефинансиране - ще поеме нов дълг, за да погаси стария. Набирането на средства може да стане чрез пускане на държавни ценни книжа на вътрешния пазар или чрез емитиране на облигации на външния пазар (или да се комбинират двата варианта). Дянков предлага Сребърният фонд да се включи в покупката на такива държавни ценни книжа.

И в двата случая ползата ще е неколkokратно по-голяма, като се има предвид, че сега средствата се олихвяват с по-малко от 1% по депозити в БНБ. За сравнение напоследък Министерството на финансите успя да пласира на вътрешния пазар дългосрочни ДЦК за стотици милиони левове при доходност около 4%. Експерти твърдят, че в момента, ако България излезе на външните пазари, би могла да заеме средства при лихва около 6.5%. Това означава, че страната ни ще плаща тази висока лихва на чужди инвестиционни банки и пенсионни фондове. А защо поне част от високите лихви да не са за българския Сребърен фонд?

Има една сериозна пречка

- в момента законът забранява фондът да инвестира в български облигации и акции. Това може да се промени с поправка в закона, каквито са и намеренията на Дянков. Вече изтече информация, че в закона ще се запише, че до 60% от парите в Сребърния фонд могат да бъдат вложени в ценни книжа, емитирани за обслужване на държавен дълг. И на теория, и на практика ДКЦ се смятат за най-ниско рискови инвестиции, тъй като са с най-висока степен на държавна гаранция. Разбира се, зависи коя е държавата емитент, но ако вярваме на Дянков, на световните рейтингови агенции, на ЕК и на МВФ България е във от списъка на държавите с висок риск и заслужава доверие.

Идеята има много критики, но повечето коментари бъркат понятията "изразходване" и "инвестиране". Дори бивши финансови министри - умишлено или не, смесват двата термина. Пламен Орешарски например наскоро обяви, че сегашното правителство иска да запълни портфейла на Сребърния фонд с държавни облигации, а парите да изхарчи, и нарече това цинична схема.

Всъщност законът за Сребърния фонд забранява средства от фонда да се харчат и ветото ще продължи поне до 2018 г., а когато падне, парите ще могат да се дават само за пенсии. Инвестициите са си съвсем легални и разрешени, но има ограничения - средства не могат да се влагат в български акции и облигации. Дянков смята да промени точно това. Красимир Катев, бивш зам.-министър на финансите, е "за". Според него е съвсем логично и напълно разумно Сребърният фонд да инвестира в български държавен дълг, вместо спестяванията да стоят на влог в БНБ, на депозит в Дойче банк или пък да бъдат вложени в германски ценни книжа, които носят 1% доходност.

Важно е също правителството

добре да прецени кога и как точно да набере

необходимите му средства за плащанията по дълга през януари догодина - чрез емисии на нашия, на външния пазар или в комбинация, какво да е участието на Сребърния фонд. Моментът сега е благоприятен, но част от необходимата сума може да бъде заета и догодина, коментира Катев.

Според икономиста Георги Ангелов пък идеята за впрягане на Сребърния фонд в рефинансирането на дълга "не е дългосрочен поглед към пенсионната система, а мързелив начин да се реши еднократно плащане". Той посочва, че "подобна операция няма да намали общия размер на държавния дълг - просто ще замени един вид дълг (еврооблигации) с друг вид дълг (ДЦК, купени от Сребърния фонд). Лихвените нива за бюджета ще бъдат по-ниски, но не заради участието на Сребърния фонд - те ще бъдат по-ниски, дори и ако не участват парите на фонда". Все пак Ангелов признава, че ще има полза за Сребърния фонд, защото ако инвестира в дългосрочни държавни облигации, ще получи по-висока доходност.

Отборът на критиците определено е по-голям от този на поддръжниците. Може би защото идея, която не е избистрена и не съществува черно на бяло, винаги буди подозрения. А и Дянков няколко пъти вече подхвърля, че промените в закона може да разрешат на Сребърния фонд да инвестира не само в наши ДЦК, но и в акции, търгувани на българската фондова борса. Това буди най-много опасения и се подкрепя само от фирми и фондове, които играят на БФБ.

По думите на зам.-министър Пенчева има много предложения, предстоят още много обсъждания и много експертна работа, за да се изберат най-добрите инвестиционни възможности. А както знаем, дяволът е в детайлите.

✓ **България на първо място в Европа по бизнес климат**

<http://novinar.bg/news/balgaria-na-parvo-miasto-v-evropa-po-biznes-klimat-MzgzNjxMDA=.html>

България е на първо място в Европа за по най-добър бизнес климат за 2012 година. това съобщиха от икономическото министерство. Те се позовават на изследване на Европейската асоциация на търговско-промишлените палати.

Проучването е сред компании, членове на асоциацията и техните очаквания за 2012 година.

Именно според тях България с най-добра бизнес среда. След нас се нареждат държави като Великобритания, Швеция, Белгия, Малта. След нас са също Турция и Румъния. На дъното на класацията с най-лоши условия за бизнес са Гърция, Испания, Португалия, Гърция, дори Австрия и Дания. Позитивни очаквания за 2012 година имат над 48 % от индустриалния сектор. Същото важи за 46.9 % от фирмите от сферата на услугите.

На трето място се нарежда България пък по очаквания за общ оборот. Тук преди нас се нареждат Турция и Полша. Зад нас са Белгия, Швеция и Естония. „Двойкаджиите“ са Гърция, Кипър, Испания, Унгария и дори Чехия.

Трети се нареждаме и в прогнозите за реализиране на вътрешни продажби. Турция и Полша отново се нареждат на първите две места. Сред най-слабите отново са Гърция, Португалия и Испания. Този път в тази класация се включва и Великобритания.

Това всъщност показва, че родния бизнес е с най-позитивни очаквания за 2012 в сравнение със своите европейски колеги.

На второ място се нареждаме по отношение на очаквания за експорт. Първи са Португалците. Унгария, Чехия, Великобритания, Кипър и Хърватска са на дъното с най-ниски прогнози за износа.

Страната ни заема четвърто място по очаквания за състоянието на заетостта. България е на трето място в Европа по показателя очаквания за инвестиции. Лидер в тази класация е Турция, следвана от Полша.

[Вестник Монитор](#)

✓ **Георги Прохаски, председател на Центъра за икономическо развитие: Кризата си отива в края на тази година**

<http://www.monitor.bg/article?id=326470>

Господин Прохаски, наскоро направихте оптимистични прогнози за страната ни, вижда ли се края на кризата?

Има много положителни сигнали, че българската икономика излиза от цикличната криза и в края на 2012 и началото на 2013 г. ще достигне предкризисните си нива. Общата прогноза за 2012 г. е, че слабият растеж, който регистрирахме през миналата година, ще продължи с известно ускоряване, но не повече от 2,5 на сто за година. Всичко това се обуславя от редица задържащи фактори, като слабото вътрешно потребление в страната и ниското ниво на инвестиции, което е особено проблемно. Заедно с това вероятно след първата половина на 2012 г. ще има известно забавяне на европейската икономика и това ще се отрази на нашия износ, който се надяваме да продължи да расте, но това ще става с по-бавни темпове. Надеждата ми е, че във втората половина на 2012 г. общата ситуация ще се подобри и като цяло икономиката ще заработи по-интензивно, което да донесе в крайна сметка по-висок растеж.

Ниските инвестиции обаче са проблем, дали подготвяните промени в закона ще успеят да акумулират повече чужди вложения?

Планираните промени в закона за чуждите инвестиции са добри, те адресират няколко важни проблема, като на първо място е необходимостта от повишаване на заетостта и поощряване създаването на нови работни места. От друга страна, е стимулирането на нови технологии и иновациите в бизнеса, но тези мерки трябва да се разглеждат като допълващи. Те самите не биха могли да решат проблема с чуждите инвестиции. Той е по-скоро свързан с два по-важни фактора – единият е цялостната международна обстановка и оздравяването на финансите на редица европейски държави, което би създавало един по-благоприятен за инвестиции климат, а от друга страна, това е бизнес климатът в самата страна, който се определя от много елементи и най-вече от административната среда, състоянието на съдебната система и правоохранителните органи, както и наличието на различни бюрократични бариери пред бизнеса. Все неща, които изискват системни усилия за подобряване на бизнес средата у нас. Само тогава тези специфични стимули към инвеститорите ще дадат осезаем ефект.

Има ли все още ресурс в приватизацията, която продължава да е особено важна за държавата и на нея се възлагат много надежди?

През последната половин година имаше особено раздвижване в тази насока с продажбата на „Булгартабак“ и на миноритарните дялове на електроразпределителните компании. Това движение е много положително и се надявам плановете за тази година, които предвиждат около 300 млн. лева приходи, да бъдат реализирани. Приватизацията има две важни преимущества, от една страна, в бюджета влизат допълнителни средства, предназначени за много необходими разходи, а от друга страна, се създава възможност за допълнително развитие на отделни дружества, понякога на цели сектори от икономиката, които са свързани с големи държавни дружества. Това от своя страна открива възможности и за допълнителни инвестиции. Така че този процес макар и ограничен вече по мащаби поради по-малкия ресурс, който има, все пак трябва да продължи. Особено важно е наред с приватизацията да се развива и процесът на концесиониране, защото там държавата има доста големи възможности. Става дума и за пристанища, и за летища, и за други държавни структури, които могат да се дадат на концесия. Тук има сериозно изоставане както в нормативната база, така и в реалната практика. Определено тук държавата може да направи много неща, които да донесат допълнителни приходи, а освен това и отваряне на нови възможности за инвестиции, защото при всяка концесия инвеститорът влага много средства в съответния държавен имот.

Вече сте казвали, че е трудно да се калкулира за страната ни ефектът от евентуален фалит на Гърция, как ни се отразява обаче кризата при съседите, която продължи доста дълго, какъв сигнал излъчва регионът към инвеститорите в тази сложна ситуация?

Смятам, че засега поне няма видимо негативно отражение към България, запазва се висок износ към съседна Гърция, макар да има лек спад в последните месеци. Имаме даже приток на инвестиции от Гърция, което е обяснимо, като се има предвид бягството на капитали от Атина. Това привидно спокойствие обаче и привидните ползи може бързо да се обърнат в негативни тенденции, ако реално се стигне до фалит на гръцката държава. Това неминуемо ще се отрази сериозно върху гръцките банки и на покупателната способност на гръцкото население, което силно ще оскъпи вносът на наши стоки в Гърция и на практика повечето ни предприятия, които работят за гръцкия пазар, биха изживели доста сериозна криза. Затова е в български и европейски интерес да се намери решение на гръцката криза, без да се стига до тежки драми.

При това положение нашето включване във фискалния пакт какви ползи носи за страната ни и какви могат да бъдат евентуалните негативи?

Аз не виждам негативи във фискалния пакт, защото България на практика от 15 години вече е в нещо като фискален пакт, доколкото валутният борд изисква бюджетна дисциплина, която страната ни стриктно спазва. Ползите са дългосрочни именно в стабилизирането на европейската икономика и европейската финансова система, от която страната ни зависи в голяма степен. Нашият пазар е ориентиран основно към европейските държави, над 60 на сто от износа ни е за общността. Огромна част от инвестициите идват от държави, членуващи в ЕС. Затова икономическата и финансовата стабилност на Европа е от жизнено значение за нас и трябва да подкрепяме всячески стабилизационните процеси на Стария континент.

При това положение еврозоната продължава ли да е привлекателна за България, или постигаме необходимото с участието ни във фискалния пакт?

Еврозоната продължава да е важна цел за нас, защото влизането ни там ще премахне все пак потенциалния валутен риск, който съществува от поддържането на самостоятелна валута и който непрекъснато се калкулира от инвеститорите и това повишава цената на парите в България. Влизането ни там ще донесе така очакваното от бизнеса и гражданите на България понижаване на лихвените проценти. Ние не можем да очакваме това да стане преди влизането в еврозоната, защото чак тогава всички банки ще могат да ползват евтиния ресурс на Европейската централна банка и това ще доведе до свалянето на лихвите с поне 2-3 пункта и приближаването им до нивата в останалите страни от евросъюза. Каквито и обсъждания да има с нашите банки, обективната реалност няма да позволи свалянето на лихвите, затова влизането ни в еврозоната е важно и трябва да продължим да работим в тази посока. Необходимо е обаче да се внимава при влизането ни да не поемем непосилни за нас ангажменти, както по отношение на участие в европейския стабилизационен механизъм и задължения по отношение на данъчното облагане у нас.

С влизането ни в еврозоната ще се разделим ли с валутния борд?

Да, разбира се, това практически е изходът за България от валутния борд, защото левът ще престане да съществува и еврото ще бъде нашата официална валута. Ние и в момента до голяма степен сме евроизирани, голяма част от кредитите са в евро, една част от разплащанията между фирмите, а и между гражданите особено при имотите се правят в евро. Това е един естествен завършек на валутния борд. Рискът от излизане от валутния борд без приемане на еврото ще бъде самоубийствено, макар да съществува като опция, защото би довело до огромни проблеми и криза на българската икономика. Този потенциален риск ще се премахне с окончателно възприемане на еврото като разплащателно средство у нас.

Кога виждате страната ни в еврозоната?

При тази динамика на процесите е трудно да се направи такава прогноза, всичко зависи кога ще се усети стабилизацията и приключването на европейската дългова криза. Тогава ще бъде моментът ние да поставим отново темата за присъединяването ни към еврозоната. Предполагам, че през следващите 2-3 години този въпросът ще дойде отново на дневен ред.

В последно време често се критикува капитализмът като система, която е изчерпала своите възможности, дори в Давос се обсъжда това, какъв е вашият коментар?

Капитализмът не е застинала система, затова трябва да си отговорим на въпроса за кой капитализъм става дума – онзи, ранният, вече е изживян във всички страни. Там вече регулациите са в много напреднало ниво, социалните системи коригират недостатъците на чисто пазарните отношения. Ако говорим обаче за развития капитализъм, какъвто го виждаме в САЩ, Западна Европа и Япония, той съвсем не е изживял своето време, но на всеки етап има какво да се коригира. Тук вече е отговорността на политиците да виждат задаващите се проблемни места в икономически и социален план и да намират решения да модернизират капиталистическата система според предизвикателствата на новото време.